

සංවිධානමය පාලනය

තරංග ජයනන්දු

ව්‍යාපාර කළමනාකරණය විෂය නිර්දේශය

1. කළමනාකරණය හැඳින්වීම සහ විවිධ කළමනාකරණ දර්ශනයන් (10%)
2. කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියේ ශ්‍රිතයන් (35%)
 - ආයතනික තීරණ ගැනීම
 - සංවිධාන සැලසුම්කරණය
 - සංවිධාන ව්‍යුහය හා නිර්මාණය
 - මෙහෙයවීමේ ක්‍රියාවලිය (නායකත්වය සහ අභිප්‍රේරණය)
 - සංවිධාන සන්නිවේදනය
 - සංවිධානමය පාලනය
3. මෙහෙයුම් කළමනාකරණය (10%)
4. අලෙවි කළමනාකරණය (15%)
5. මානව සම්පත් කළමනාකරණය (15%)
6. වෙනස කළමනාකරණය (5%)
7. උපායමාර්ගවල ස්වභාවය (10%)

පාලනය යනු අපේක්ෂිත කාර්යඵල හා සත්‍ය කාර්යඵල විශ්ලේෂණය කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් වන අතර එමගින් නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලබයි

Brech ට අනුව, පාලනය යනු ප්‍රමිත / අපේක්ෂිත කාර්යඵල හා සත්‍ය කාර්යඵල , විශ්ලේෂණය කිරීමේ ක්‍රියාවලියක් හෝ සංවිධානයේ ප්‍රමාණවත් සංවර්ධනයක් උදෙසා සැලසුම් කිරීමේ සහ ව්‍යාපාරික අවශ්‍යතාවයක් වෙනුවෙන් උපකාරී වන ලෙස පළපුරුද්ද හෝ අත්දැකීම් වාර්තා කිරීමේ ක්‍රියාවලියකි

➤ *මෙය ඩොනෙල්ට් අනුව* සැලසුම් කල ආකාරයට ක්‍රියාවක් සිදුවන බවට තහවුරු කිරීම සඳහා නිරන්තරයෙන් සිදුකරනු ලබන මග පෙන්වීමකි. ඒ අනුව කළමනාකරුවකු විසින් තම සංවිධානය නිවැරදි මාර්ගයේ ගමන් කරන බවට තහවුරු කිරීම සඳහා නිරන්තරයෙන් මාර්ගෝපදේශනය සැපයිය යුතුය.

පාලනයේ ලක්ෂණයන්

- ❑ පාලනය සෑම කළමනාකරුවෙකුටම අත්‍යවශ්‍ය කාර්යයකි
- ❑ පාලනය යනු කළමනාකරණයේ මූලික කාර්යයකි
- ❑ පාලනය යනු අඛණ්ඩව සිදුවන කාර්යයකි
- ❑ පාලනය ප්‍රතිපල හා සම්බන්ධ වේ
- ❑ පාලනය යනු ඉදිරිය දෙස බැලීමකි
- ❑ පාලනය යනු කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියේ ආරම්භ මෙහිම අවසානයද වේ
- ❑ පාලනය සැලසුම්කරණය හා සම්බන්ධ වේ
- ❑ පාලනය යනු වෙනස්වන සුළු ක්‍රියාවකි.

පාලනයේ වැදගත්කම

- සංවිධානයක අරමුණු ඉටුකර ගැනීම සඳහා දායක වීම
සංවිධානයක සැලසුම් සකස් කල පසු සියලු කාර්යයන් සංවිධානයේ අරමුණු ලගාකර ගැනීම දෙසට යොමු වේ
- ප්‍රමිතයන්හි නිරවද්‍යතාවය නිගමනය කිරීම
- සඵලදායී ලෙස සම්පත් භාවිතයට උපකාරී වීම
- නිවැරදි මාර්ගයේ ව්‍යාපාර සංවිධානය ගමන් කිරීම සඳහා පාලනය උපදෙස් ලබා දේ
- සේවක අභිප්‍රේරණය ඉහළ නැංවීම
- නිදහස සන්නිවේදනය හා අවධානය හේතුවෙන් සේවකයින් ඉහල කාර්යඵල ලබා ගැනීම සඳහා අභිප්‍රේරණය කරනු ලැබේ
- ක්‍රමවත් භාවය හා ව්‍යාපාරය තුළ විනය තහවුරු කිරීම
- ඉතා නිවැරදි පාලන ක්‍රමයක් තුලින් සේවකයින්ගේ කාර්ය සම්බන්ධ දූෂණ හා වංචනික අවස්ථාවන් ද හොඳින් අනාවරණය කර ගත හැක

○ කාර්යයන් අතර සම්බන්ධීකරණයට ඉඩ ප්‍රස්ථාව ලබා දීම

- උපක්‍රමයන් හා එහි අවසන් ප්‍රතිඵලයන් අතර සමතුලිතතාවයක් පවත්වා ගැනීම සඳහා පාලනය උපකාරී වේ

○ සේවකයින්ගේ කාර්යඵල සංවර්ධනය වීම

- පාලනය තුළින් අඛණ්ඩව සේවකයින් අධීක්ෂණයට භාජනය කරනු ලබන අතර සංවිධානයේ කාර්යයන්හි ක්‍රමවත්භාවය හා විනය ඇති කරනු ලබයි. එහිදී සියලුම සේවකයින් තම රාජකාරය හා වගකීම් පිළිබඳව හොඳින් දැනුවත් වී ඇති බවට පාලනය තුළින් තහවුරු කරනු ලබයි

○ දෝෂ අවම කිරීම

- අඛණ්ඩව සිදුවන අධීක්ෂණය හා පරීක්ෂාව හේතුවෙන් පාලනය හරහා දෝෂ අවම කර ගැනීමට හැකි වේ. එසේම කළමනාකරුවන් විසින් නිසි අවස්ථාවේදී දෝෂ හඳුනාගැනීමත්, අදාළ නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමත් තුළින් දෝෂ වලින් සිදුවිය හැකි හානිය අවම කරයි.

පාලනය පවත්වාගෙන යාම සඳහා සේවක කාර්යසාධනය මැනීමට යොදාගත හැකි මිනුම්

✓ ස්වයං ඇගයීම් වාර්තා

- මෙහිදී සේවකයින් හට ඔවුන්ගේ කාර්යසාධනය පිළිබඳව වාර්තාවක් සකස් කොට එය සැලසුම් කල අයුරින් සිදුවනවාද හැද්ද යන්න පිළිබඳව ඇගයීමක් කිරීමට සේවකයාටම නිදහස ලබා දේ

✓ සුපරීක්ෂක මගින් දෙනු ලබන කාර්යඵල ඇගයීම් වාර්තා

- මෙහිදී වැඩ පරීක්ෂක විසින් අධ්‍යක්ෂව සේවකයින්ගේ අධීක්ෂණය හා නිරීක්ෂණය කරනු ලබන අතර සැලසුම් කල පරිදි කාර්යය සිදුවී ඇතිද යන්න පිළිබඳව වාර්තා කරනු ලැබේ.

පාලනයේ පවතින සීමාවන්

❖ ප්‍රමාණාත්මක ප්‍රමිත පිහිටුවීමේ අපහසුව

- මානව හැසිරීම, රැකියා තෘප්තිය, සේවක ධෛර්යය හා චිවැනි අනෙකුත් සාධක ප්‍රමාණාත්මකව මැනීම ඉතා අපහසු වේ

❖ බාහිර සාධක පාලනයකට ලක් නොවීම

- රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති, තාක්ෂණික වෙනස්වීම්, කාර්යයන්හි ඇතිවන වෙනස්වීම්, තරඟකරුවන්ගේ සිදුවන වෙනස්වීම් වැනි බාහිර සාධක ව්‍යාපාරයකට පාලනය කල නොහැකි වීම

❖ සේවකයින්ගෙන් ඇතිවන විරෝධයන්

- බොහෝවිට පාලන ක්‍රමයන් වලට සේවකයින් විරෝධය පල කරයි. මේ නිසා පාලනයේ සුවිලදායිතාවය අඩු වේ

❖ පිරිවැය අධික වීම.

පාලන මට්ටම්

උපක්‍රමික
පාලනය

මෙහෙයුම්
පාලනය

- උපක්‍රමික පාලනය (Strategic Control)
- සංවිධානයක් අරමුණු ලඟා කරගැනීම සඳහා එහි උපක්‍රම කොතරම් දුරට සාර්ථකද යන්න නිගමනය කිරීම උපක්‍රමික පාලනය වේ
- කළමනාකරුවන් තම ව්‍යාපාරික කාර්යයන් දෙස මනා අවබෝධයකින් බැලීමටත් ඒවා නිවැරදිව ඇත්දැයි තහවුරු කිරීමටත් මෙය වැදගත් වේ
- උපක්‍රමික පාලනය පහත පරිදි පැතිකඩයන් (04) කින් සමන්විත වේ
- ප්‍රතිඥා පාලනය (Premise Control)
- සෑම උපක්‍රමයක් සඳහාම පදනමක් වනුයේ සමහරක් ප්‍රතිඥාවන් හෝ පුරෝකථනයන්ය. ඒ අනුව ප්‍රතිඥා පාලනයේදී මෙම ප්‍රතිඥා හෝ පුරෝකථනයන් මත පදනම් වූ උපක්‍රම කොතරම් දුරට සම්පූර්ණයෙන් හා භාවිතා කල හැකිද යන්න පිළිබඳව නිරන්තරයෙන් නිරීක්ෂණය කරනු ලබයි

• සුවිශේෂී විපරම් පාලනය (Special Alert Control)

• සුවිශේෂී විපරම් පාලනයක් යනු සමාගම තුළ ක්ෂණික, අනපේක්ෂිත සිදුවීම් සිදුවූ විට වියට මුහුණ දීම සඳහා සමාගමෙහි උපක්‍රම ඉතා ඉක්මනින් නැවත සලකා බැලීමත්, ඒ කෙරෙහි ඉක්මනින් අවධානය යොමු කිරීමත්ය

• ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් පාලනය (Implementation Cost)

• උපක්‍රමයන් ක්‍රියාත්මක කිරීම යනු දිගු කාලයක සිට ආරම්භ කරනු ලබන ආයෝජනය, ක්‍රියාකාරකම් සහ ක්‍රියාවන්වලට අදාළ පියවරයන් මාලාවකි.

• වත්කම් රැස් කිරීම, සුවිශේෂී ව්‍යාපෘතිවල නියැලීම සහ සේවකයින් බඳවා ගැනීම හෝ නැවත සේවයේ පිහිටුවීම වැනි කාර්යයන් කළමනාකරුවෙකු විසින් සිදුකල යුතු වේ.

• ක්‍රියාත්මක කිරීමේ පාලනය යටතේ සලකා බලන ප්‍රධාන ආකාරයන් දෙකකි

• උපායක්‍රමික ව්‍යාපෘති (Strategic Thrust) සහ ඉතා වැදගත් සිද්ධි විමර්ශනය කිරීම (Milestone Reviews)

උපක්‍රමික ව්‍යාපෘති මගින් සංවිධානය විසින් සියළු උපක්‍රමයන් අපේක්ෂිත කාර්ය සටහනකට අනුව සිදුවනවා ද යන්න පිළිබඳව නිර්ණය කරනු ලබන අතර විවිධ කාලයන් හා කාල පරතරයන් අතර දී උපක්‍රම සංවර්ධනය කිරීම හා ඒවා අධීක්ෂණය කිරීම වැදගත් සිද්ධි විමර්ශනය යටතේ සිදු වේ

- උපක්‍රම පරීක්ෂණය (Strategic Surveillance)

- උපක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී බලපෑ හැකි විවිධ වූ අභ්‍යන්තර හා බාහිර සාධක පෙරකියා අනාවරණය කර ගැනීම මේ යටතේ සිදු වේ. තොරතුරු විවිධ මූලාශ්‍රයන් තුළින් විමර්ශනය කිරීම හේතුවෙන් හඳුනාගත නොහැකි හා බලාපොරොත්තු නොවූ තොරතුරු පදනම් කොටගෙන ඉතා වැදගත් නිරාවරණය නොවූදු සොයා ගැනීමේ හැකියාවක් පවතිය යන පදනම මත පිහිටා උපක්‍රම පරීක්ෂණය ගොඩනැගී ඇත.
- උදා :- වෙළඳ සගරා, දෙබස්, නිරීක්ෂණයන්, අනෙකුත් සගරා සහ වෙළඳ සම්මේලනයන් දැක්විය හැක.

මෙහෙයුම් පාලනය

- උපක්‍රමික පාලනය හා සැසඳීමේදී මෙහෙයුම් පාලනය තුලින් සිදුවනුයේ උපක්‍රම ක්‍රියාත්මක කිරීම පාලනය කිරීමයි
- මෙහිදී උපක්‍රම තුලින් ගොඩ නැගූ සැලැස්මකට අනුව මෙහෙයුම් පාලන කාර්යයන් ක්‍රියාත්මක වේ. සාමාන්‍යයෙන් සංවිධානයක් තුළ උප පද්ධතීන් සඳහා ප්‍රමිත, පරමාර්ථ හා අරමුණු පිහිටුවීම මෙහිදී සිදු වේ.
- මෙවැනි උප පද්ධති ලෙස ව්‍යාපාරික ව්‍යාපෘති, නිෂ්පාදිත, වගකීම් මධ්‍යස්ථාන හා විවිධ කාර්යයන් දැක්විය හැකි අතර මෙහිදී භාවිතයට ගනු ලබන මෙහෙයුම් පාලන මිනුම් දැඩු ලෙස ශුද්ධ ලාභය, ආයෝජනයට ලැබෙන ප්‍රතිලාභ, නිෂ්පාදිතයේ ගුණාත්මක සහ පිරිවැය වැනි දෑ දැක්විය හැක.

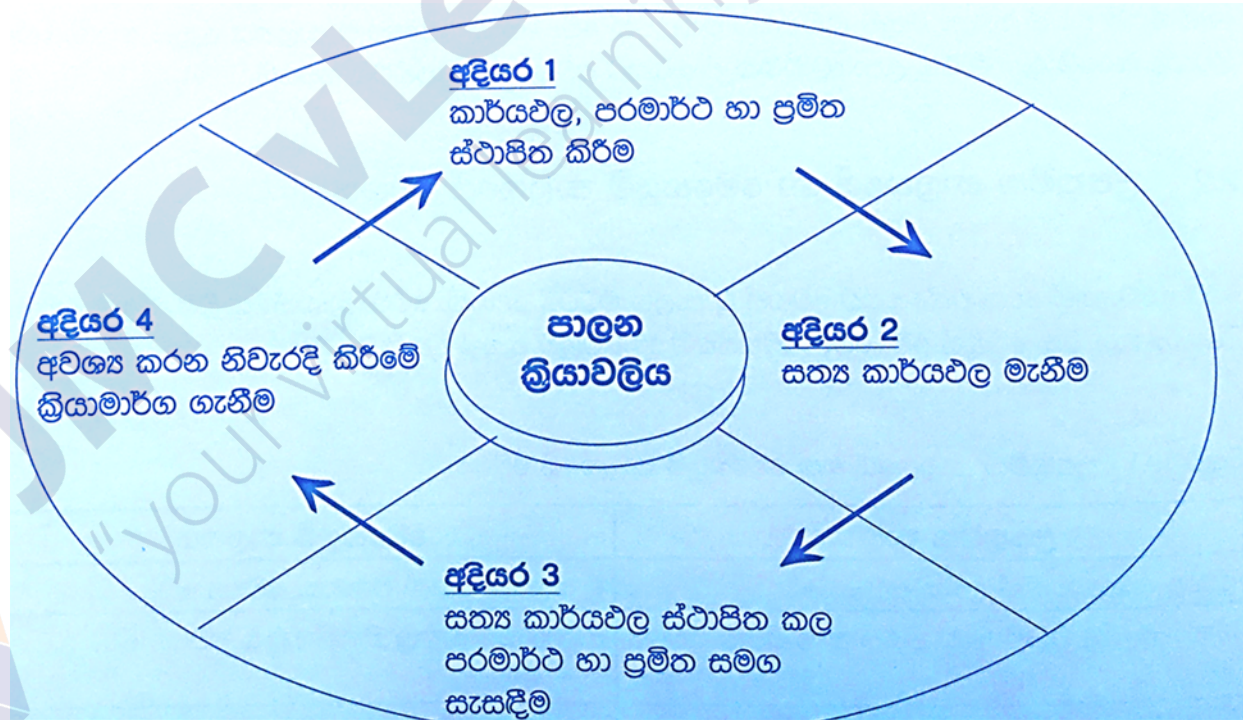

උපක්‍රමික පාලනයේ හා මෙහෙයුම් පාලනයේ වෙනස

උපක්‍රමික පාලනය	මෙහෙයුම් පාලනය
මූලාශ්‍ර ගණනාවකින් දත්ත අවශ්‍ය වේ.	මූලාශ්‍ර කිහිපයක් පමණක් අවශ්‍ය වේ.
බාහිර මූලාශ්‍ර වලින් වැඩි දත්ත ප්‍රමාණයක් අවශ්‍ය වේ.	අභ්‍යන්තර මූලාශ්‍ර වලින් දත්ත අවශ්‍ය වේ.
උපකල්පනය කල තීරණ වල නිරවද්‍යතාවය මැනීම සඳහා වැඩි අවධානයක් යොමු කරනු ලබයි.	කිසියම් වූ ප්‍රතිඵලයක ප්‍රමාණාත්මක වටිනාකම කෙරෙහි මෙහෙයුම් තීරණ අවධානය යොමු කරයි.
උපක්‍රමික පාලනය සඳහා අවශ්‍ය කරන කාලය ඉතා දිගු වේ.	සාපේක්ෂව කෙටි කාලයක් අවශ්‍ය වේ.
උපක්‍රමික පාලන ක්‍රමයන් සම්පූර්ණ නොවන හා නිරවද්‍යතාවය අතින් අඩු බවක් පෙන්වයි.	මෙහෙයුම් පාලන ක්‍රමයන් ඉතා පටු විෂය පථයන් තුළ ක්‍රියාත්මක වන හෙයින් සම්පූර්ණත්වයෙන් හා නිරවද්‍යතාවයෙන් ඉහල වේ.
උපක්‍රමික පාලනය කාල පරතරයන් තුළ සිදුකරනු ලබන විචලන වාර්තා මත පදනම් වේ.	මෙම මෙහෙයුම් මිනුම් සාමාන්‍යයෙන් කිසියම් කාල සීමාවක් තුළ සිදුවන ක්‍රියාකාරකම් හා සම්බන්ධව අධ්‍යයනය කෙරේ. උදා - සතියකට නිමවන කෘති ප්‍රමාණය, කාර්තුවකට ලැබෙන ලාභය වැනි දෑ දැක්විය හැක.
අනාගතය පදනම් කොටගෙන ගොඩ නැගේ.	ක්ෂණික තීරණ ගැනීමට අවශ්‍ය වන හා ක්ෂණිකව ව්‍යාපාරයට බලපෑ හැකි දෝෂ ඇති අවස්ථාවන් වලදී මෙහෙයුම් පාලන තීරණ ගත යුතු වේ.
කළමනාකරණ පාලන විශ්ලේෂණයේ ප්‍රධාන කාර්යයක් වනුයේ විකල්පයන් උත්පාදනය කිරීමයි.	මෙහෙයුම් හි ප්‍රධාන විශ්ලේෂණ කාර්යය වනුයේ සත්‍ය වශයෙන් ව්‍යාපාරයේ සිදුවන්නේ කුමක්ද යන්න සොයා බැලීමයි.

පාලන ක්‍රියාවලිය

- පාලන ක්‍රියාවලි ප්‍රධාන වශයෙන් දායක වනුයේ පද්ධති, ක්‍රියාවලි, පුද්ගලයන් හෝ පුද්ගල කණ්ඩායම් පිළිබඳව තොරතුරු රැස් කිරීමටත් ඒ පිළිබඳව තීරණ ගැනීමටත්ය
- මේ සඳහා කළමනාකරුවන් විසින් පාලන පද්ධතියක් ගොඩ නගාගෙන ඇති අතර ඒවා ප්‍රධාන වශයෙන් අදියර හතරකින් සමන්විත වේ
- මෙම සෑම අදියරක්ම ඒකිනෙක හා බැඳී පවතී

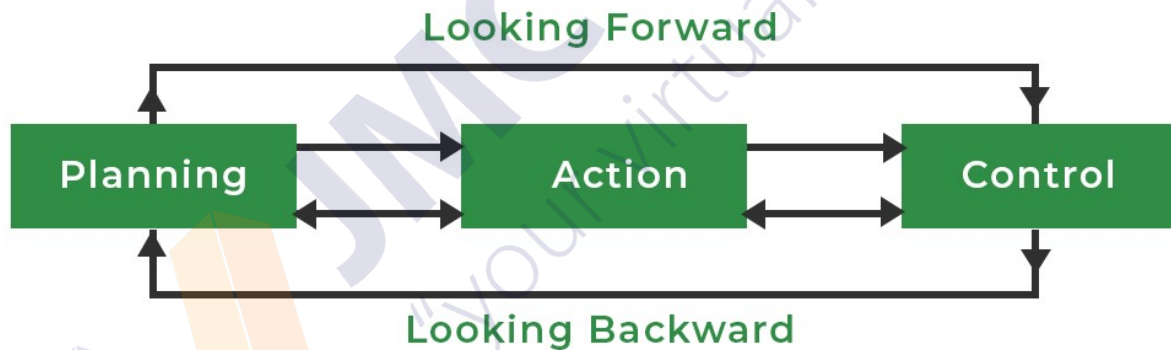
- කාර්යඵල, පරමාර්ථ හා ප්‍රමිත ස්ථාපිත කිරීම (Establish Standards To Measure Performance)
- කළමනාකරුවන් විසින් සංවිධානයේ දෙපාර්තමේන්තු වලට සුවිශේෂී වූ අරමුණු ස්ථාපිත කිරීමත්, සංවිධානයේ කාර්යයන් හා සැසඳිය හැකි ලෙස දෙපාර්තමේන්තු වලට අදාල මෙහෙයුම් කාර්යයන් හා පරමාර්ථ ස්ථාපිත කිරීමත් සිදුකරනු ලබන්නේ සංවිධානයක සමස්ත උපක්‍රමික සැලසුම තුලයි.
- මේවා කාර්යසාධනය මැනීම සඳහා යොදාගනු ලබන නිර්ණායකයන් ලෙසද හැඳින්විය හැක
- මෙම ප්‍රමිත සාධනයන් කොටස් දෙකකට බෙදා දැක්වනු ලැබේ
 - මැනිය හැකි හෝ ස්පෘශ්‍ය ප්‍රමිත (Measurable or Tangible Standard) වියදම්, කාලය, ලාභය , පිරිවැය, නිමවුම් යනාදී වශයෙන් දැක්විය හැකිය
 - මැනිය නොහැකි හෝ අස්පෘශ්‍ය ප්‍රමිත (Non- Measurable or Intangible) කළමනාකරණ වෙනස්වීම් , සේවක වෙනස්වීම් , ආකල්ප වෙනස්වීම්

- සත්‍ය කාර්යය සාධනය මැනීම (Measure Actual Performance)
- කළමනාකරුවන් විසින් වදිනෙදා කාර්යසාධනය මැනීම සඳහා විවිධ වාර්තා ක්‍රම යොදාගනී. මෙම මිනුම් සෑම විටම ප්‍රථම දියරේදී පිහිටුවා ගත් මිනුම් හා සම්බන්ධ විය යුතුවේ
- එමගින් සති, මාස, කාර්තු සහ වාර්ෂික වැනි යම් කාල පරිච්ඡේදයකට වරක් කාර්යය ප්‍රමිති මත දැක්විය හැක
- ප්‍රමිත සමග සත්‍ය කාර්යය සාධනය සැසඳීම (Compare Performance With The Standards)
- ප්‍රමිත සමග සත්‍ය කාර්යඵල සැසඳීමක් සිදුකරනු ලබයි. ඒ අනුව අපගමනයක් හඳුනාගත හැකි අතර එම අපගමනයන්ගේ බලපෑම් ප්‍රමාණය සහ හේතු හඳුනාගැනීම වැදගත්ය
- අප ගමනයේ බලපෑම හා ප්‍රමාණය ලෙස හදුන්වනුයේ එය ධනාත්මකව බලපායි ද නැතහොත් එහි බලපෑමක් නොවේ ද යන්න තීරණය කිරීමත් සැලසුම් කළ කාර්යය සාධන මට්ටම් විලෝපම පවතී ද යන්නත් සොයා බැලීමයි

- නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම
- ස්ථාපිත කරගත් ප්‍රමිත වලින් සත්‍ය කාර්යඵල වෙනස් වූ විට කළමනාකරුවන් විසින් ඊට අදාලව සිදුකල යුතු වෙනස්කම් මොනවාද යන්න තීරණය කල යුතු වේ
- අපගමනයන්ට හේතු සහ ඒවාට අදාළ හේතු සහ බලපෑම් හඳුනාගත් පසු **කළමනාකරුවන් නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගනු ලබයි.** එම නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමෙන් පසු අපගමනයක් පවතී නම් ඉලක්ක වෙනස් කිරීමට සිදුවේ
- නිවැරදි කිරීමේ විකල්පයන් දෙකකි
 - ❖ සිදුවී ඇති අපගමනයන් සඳහා නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් භාවිතයෙන් එය නිවැරදි කිරීම
 - ❖ එය නිවැරදි කිරීමෙන් පසුවත් අදාල කාර්යඵල ප්‍රමිත සමග නොගැලපේ නම්, ඊට අදාල ඉක්කයන් සංශෝධනය කිරීම

සැලසුම්කරණය හා පාලනය අතර සම්බන්ධය

- සැලසුම්කරණය හා පාලනය යනු **චිකිත්සාකර්ම වෙනස් වූ කළමනාකරණ කාර්යයන් දෙකකි** නමුත් මේවා අතර සම්බන්ධයක් පවතී
- සැලසුම් නොමැති නම් පාලන කාර්යයන් පදනම් විරහිත වේ
- විශේෂ පාලනයක් නොමැති විම නිසා සැලසුම්කරණය අර්ථාන්විත නොවන කාර්යයක් වේ
- පාලනයකින් තොර වූ විට කිසිදු පරමාර්ථයක් ඉටුකර ගත නොහැක විම නිසා සැලසුම්කරණය හා පාලනය අන්තර් රැඳියාවක් ඇති කළමනාකරණ කාර්යයන් දෙකකි

Billy Goetz ට අනුව සැලසුම්කරණය හා පාලනය අතර සම්බන්ධය

- සැලසුම්කරණය තුළින් කල යුතු කාර්යයන් නිවැරදිව තීරණය කරන අතර ඒවා නිවැරදි ආකාරයෙන් නිවැරදි ස්ථානයේ පිහිටුවීම පාලනය මගින් සිදු කරනු ලබයි
- සැලසුම්කරණය හා පාලනය එකිනෙක ශක්තිමත් කරන කළමනාකරණ කාර්යයන් දෙකකි. මින් අදහස් වන්නේ එක් කාර්යයක් අනෙක් කාර්යය ක්‍රියාත්මක කිරීමට උපකාරී වීමයි
- සැලසුම්කරණය පාලනයට මග පෙන්වන අතර පාලනය සැලසුම්කරණයේ සාර්ථකත්වය තහවුරු කරයි
- සැලසුම්කරණය හා පාලනය ඒකිනෙකින් වෙන් කල නොහැකි කළමනාකරණ කාර්යයන් දෙකකි
- පද්ධති ප්‍රවේශය මත පදනම්ව සැලසුම්කරණ හා පාලන ක්‍රියාවලිය සිදුවේ

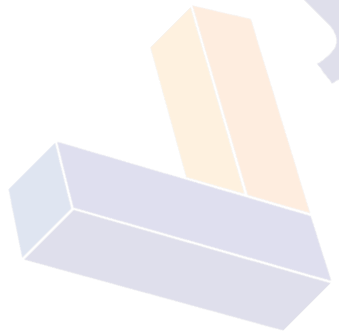

සැලසුම්කරණය හා පාලනය අතර ඇති සම්බන්ධය පහත කරුණු යොදාගනිමින් තවදුරටත් විශ්ලේෂණය කලහැක

- අර්ථය (Meaning)
- පාලනය කළමනාකරණ කාර්යය සැලසුම් නිසි පරදි ක්‍රියාත්මක වන බව තහවුරු කිරීමටත්, නිවැරදි කාලයෙහි වම සැලසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදුවන බව තහවුරු කිරීමටත් යොදා ගන්නා බවයි
- සැලසුම්කරණය හා පාලනය යනු චිකිතෘ මත යැපෙන අන්තර් බැඳීමක් සහිත කාර්යයන් වේ
- පාලන කාර්යය තුලින් ව්‍යාපාරයේ සියලු පාර්ශව සැලසුමට අනුගතව කටයුතු කරන බවට තහවුරු කරනු ලබයි. එහිදී අඛණ්ඩව සිදුකරනු ලබන අධීක්ෂණය හා පරීක්ෂාව නිසා සියලු දෙනා සැලසුම් කල ආකාරයට කටයුතු කරන බව තහවුරු කිරීමේ හැකියාව ලැබේ.
- විමනිසා මෙම කළමනාකරණ කාර්යයන් දෙකම සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා චිකිතෘ කාර්යයන් අතර මනා අන්තර් සම්බන්ධතාවයක් පැවතිය යුතු මෙන්ම චිකිතෘ මත යැපීමේ ප්‍රවනතාවයක් දක්නට ලැබේ.

- සැලසුම්කරණය හා පාලනය යන කාර්යයන් දෙකම පසු විමසුම් හා පෙර විමසුම් සිදුකරනු ලබයි
- පාලනය යනු පසු විමසුම් තත්වයකි. මන්ද පාලනයේදී සෑමවිටම සිදු වූ කාර්යයන් පිළිබඳව පසු විමසුමක් කරනු ලබන අතර පෙර වර්ෂවල කාර්යසාධන මට්ටම් හා සංසන්දනය තුළින් සිදුවී ඇති අපගමනයන් හඳුනා ගනී.
- එසේම සැලසුම්කරණයද පසු විමසුම් සිදුකරනු ලබයි
- ඊට හේතුව නම් සැලසුම්කරණය සෑමවිටම අතීත අත්දැකීම් මත හා පාලනයේදී ලැබෙන ප්‍රතිපෝෂණය මත පදනම් වීමත්ය

පාලනයේ වර්ග හා ප්‍රවේශයන්

- ආයතනයක ප්‍රධාන වශයෙන් පාලන වර්ග 3 කි

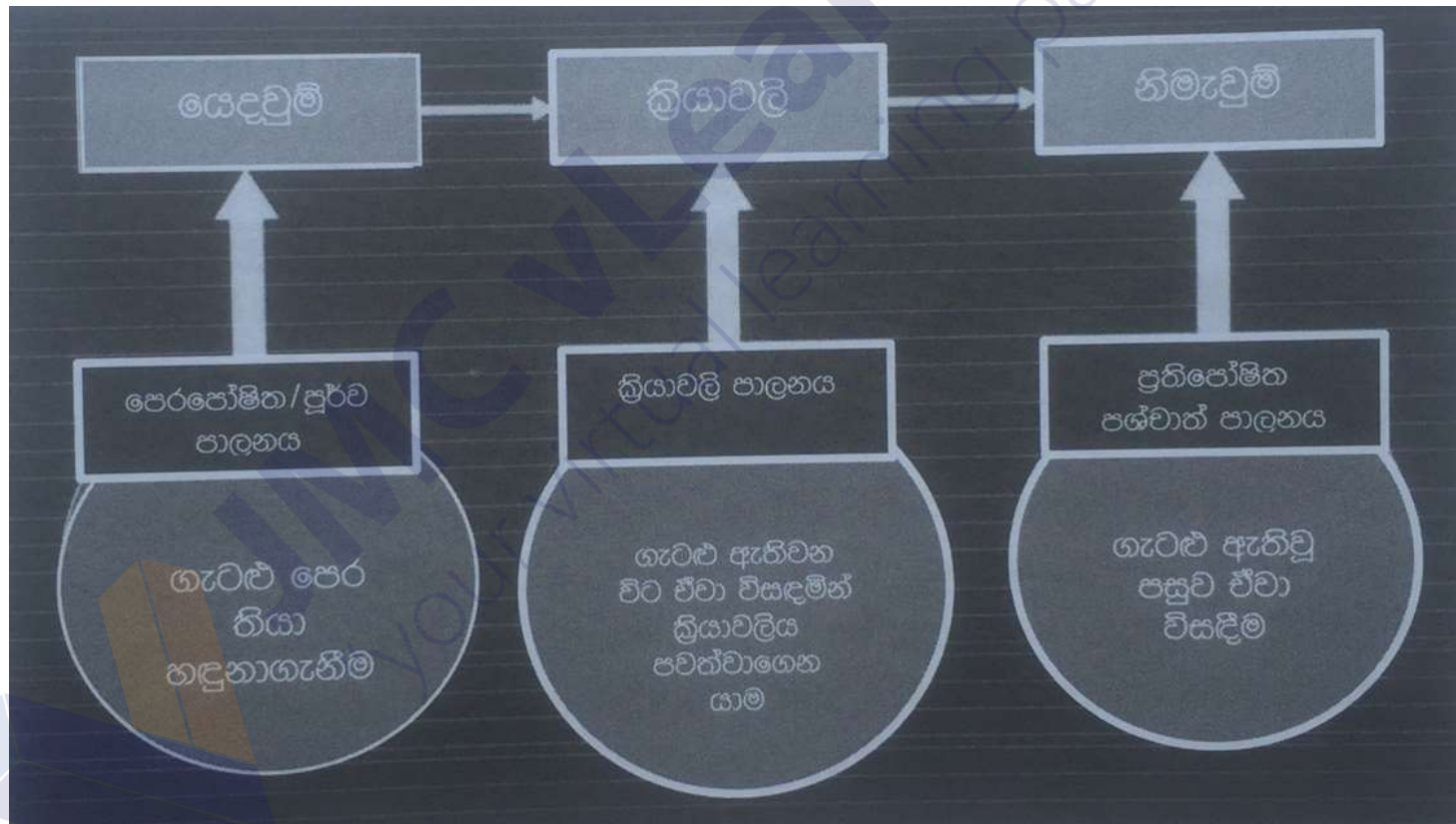
පූර්ව විචාරි මට්ටම් අනුව පාලන ක්‍රම

ප්‍රතිඵල හා හැසිරීම මත පාලනය

මූල්‍ය සහ මූල්‍ය නොවන පාලන ක්‍රම

- 1. පූර්ව විචාර මට්ටම් අනුව පාලන ක්‍රම

- පූර්ව විචාරය මගින් අදහස් වනුයේ යම් ගැටලුවක් සිදුවූ පසුව එයට ප්‍රතිචාර දැක්වීමක් තොරව එය වීමට ප්‍රථම අදාළ ගැටලුව සිදුවීම වැලැක්වීමට ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව නිරීක්ෂණය කිරීමයි.

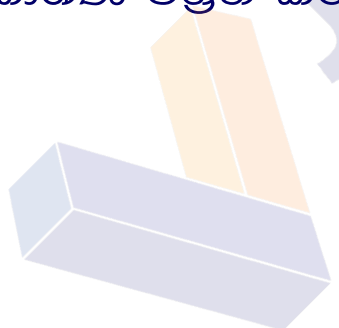

○ පෙර පෝෂිත / පූර්ව පාලනය

- මෙහිදී ආයතනයේ නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට ප්‍රථම පාලනය සිදුවේ. එනම් ආයතන මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කිරීමට ප්‍රථම පාලනය හෙවත් මෙහෙයුම් ක්‍රියාවලියට සම්පත් යොදා ගැනීමට පෙර එම සම්පත් නියමිත ගුණාත්වයෙන් පවතීද යන්න මන බලයි.
- උදා: සේවකයින් තෝරා ගැනීම හා බඳවාගැනීම, අමුද්‍රව්‍ය මිලට ගැනීමට පෙර පරීක්ෂාව

○ ප්‍රතිපෝෂණ පාලනය

- මෙහිදී ආයතනයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵල හා තොරතුරු පදනම් කරගනිමින් පාලන කටයුතු සිදුවේ. මෙහිදී සිදුවන්නේ යම් ගැටළුවක් ඇති වූ පසු එයට විසඳුම් සෙවීමයි
- උදා: මූල්‍ය ප්‍රකාශණ විග්‍රහ කිරීම , නිම් නිෂ්පාදන වල ගුණාත්වය පරීක්ෂාව

○ ක්‍රියාවලි පාලනය

- මෙහිදී පවත්නා ක්‍රියාවලි වීම ක්‍රියාවලීන් පවත්වන අවස්ථාවේදීම නිරීක්ෂණය කිරීමක් සිදුවේ වනම් යම් ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක වන විට ඇති විය හැකි ගැටළු හඳුනාගැනීමත් ඒවා නිවැරදි කිරීමත් සහ ඉදිරියේදී ඇති විය හැකි ගැටළු හඳුනාගැනීම උදෙසා වීම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාවට නංවා කාලයට උචිත ආකාරයෙන් පාලනය සිදුවේ.
- උදා: සුපරීක්ෂකවරුන්ගේ පාලනය

2. ප්‍රතිඵල හා චර්යා පාලනය (Outcome and Behavioral Controls)

නිරීක්ෂණයන්, ප්‍රතිඵල හා කාර්යසාධනයන් අනුවද පාලනය වෙනස්විය හැක. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මෙහෙයුම් හා උපක්‍රමික පාලනය කොටස් දෙකකින් දැක්විය හැක

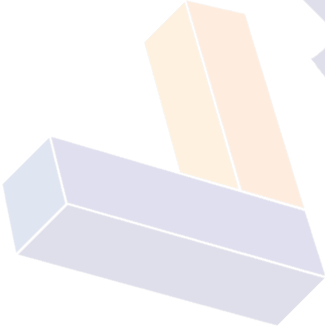

- ප්‍රතිඵල මත පාලනය (Outcome controls)

- ව්‍යාපාරයක යහපත් තත්වය ඇගයීම සඳහා මිනුම් දැඩු එකක් හෝ දෙකක් පමණක් ප්‍රමාණවත් විටක මෙම ප්‍රතිඵල මත පාලනය වඩාත් සුදුසු වේ
- උදාහරණයක් ලෙස වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ හෝ ආයෝජනය මත ප්‍රතිලාභ දැක්විය හැක.
- එසේම ප්‍රතිඵල මත පාලනය වඩාත් සවිලදායී වීම උදෙසා කළමනාකරණ තීරණ හා ව්‍යාපාරික ක්‍රියාවන් අතර පවත්නා බාහිර බාධාවන් අවම විය යුතුයි

- වර්ගාත්මක පාලනය

- මෙම පාලන ක්‍රමය යටතේ සිදුවනුයේ කළමනාකරණ හා සේවක තීරණ ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය ඇගයීමකි. එය කළමනාකරණ තීරණ වලින් ලැබෙන ප්‍රතිපල ඇගයීමක් නොවේ.

මූල්‍ය හා මූල්‍ය නොවන පාලන ක්‍රම

- අයවැය හරහා සමාගමේ පිරිවැය හා වියදම් පාලනය මූල්‍ය පාලනය යටතේ සිදු වේ. එම නිසා සමාගමක් විසින් වඩාත් ප්‍රයෝජනවත් / වැදගත් මූල්‍ය තත්වයන් මොනවාද යන්න තීරණය කිරීම ඉතා වැදගත් වේ
- එනම් එවා ව්‍යාපාරයේ වත්කම්ද විකුණුම්ද නැතහොත් ලාභයන්ද යන්න පිළිබඳව සොයා බැලිය යුතුය
- පසුව එවා අයවැය ලේඛන හරහා ඇස්තමේන්තුගත කිරීමටත් සත්‍ය තත්වයන් සමග සංසන්දනය කිරීමටත් කල යුතු වේ
- එසේම මූල්‍ය නොවන පාලන ක්‍රමද ඉතා වැදගත් හා ප්‍රබල පාලන ක්‍රමයන් ලෙස හඳුනාගත හැක

උදාහරණ ලෙස සේවක තෘප්තිය, පාරිභෝගික පක්ෂපාතීත්වය දැක්විය හැක.

- මූල්‍ය නොවන පාලනයන්වල ඇති ප්‍රධානතම වෙනස වනුයේ මෙම මූල්‍ය නොවන පාලන ක්‍රම තුළින් මූල්‍ය ප්‍රගතියක් ඉතා ඉක්මනින් පෙන්නුම් නොකිරීමයි

පාලනයේදී සලකාබැලිය යුතු සාදක

- සැලසුම්ගත අරමුණු

සංවිධානයක සැලසුම්කිරීමේ සහ පාලනය කිරීමේ ක්‍රියාවලිය අතර සහජ සම්බන්ධතාවයක් ඇත. නිසි සැලසුම් කරන ක්‍රියාවලියක් නොමැතිව ඵලදායී පාලනයක් නොපවතී. පාලන ක්‍රියාවලිය ආරම්භ කරනු ලබන්නේ පාලක ප්‍රමිතීන් හා නිර්ණායක ස්ථාපිත කිරීමෙන් අනතුරුවයි

- සංකීර්ණත්වය දරාගැනීමේ හැකියාව

සංකීර්ණ ක්‍රියාකාරකම්, පද්ධති සහ ක්‍රියාවලීන් හේතුවෙන් සංවිධාන අද වන විට ඉතා සංකීර්ණ වන අතර, සමාගමක පාලන ක්‍රියාවලිය සමාගමේ අභ්‍යන්තර හා බාහිර සංකීර්ණත්වයට පුරනිවාර දැක්විය හැකි අයුරින් සංවර්ධනය කළ යුතුය

- සංවිධානය ප්‍රමාණය හා ව්‍යුහය සමග ගැලපීම

මහා පරිමාණ සංවිධාන හා සැසඳීමේදී සීමිත මෙහෙයුම් හා විෂය පථයක් සමග ක්‍රියාත්මක වන සමාගමකට එක හා සමාන පාලන යන්ත්‍රණයක් ආදේශ කිරීම ප්‍රායෝගික නොවේ

- අභිප්‍රේරණ මට්ටම

පාලනය කිරීම සෑම විටම, සංවිධානයක සේවකයන් ගේ හැසිරීම නිවැරදි කිරීමට නිර්මාණය කර ඇති ක්‍රියාකාරකම් සමූහයක් නොවන අතර, එය පිළිගන්නා ලද හැසිරවීම තුළින් බැහැර වන සාමාජිකයන් ඉන් වලකන ක්‍රියාවලියක් විය යුතුය සාර්ථක පාලන පද්ධතියක් ආයතනයේ සාමාජිකයන් අභිප්‍රේරණය කරන්නා වූ ලක්ෂණ වලින් යුක්ත විය යුතුය

- කළමනාකරණයේ අපේක්ෂාවන්

සාර්ථක පද්ධතියක් සෑම විටම කළමනාකරණයේ අපේක්ෂාවන් සපුරාලීමේ හැකියාවකින් යුක්ත විය යුතුය

- පිරිවැය එලදායීතාවය

පාලන පද්ධතිය හා සම්බන්ධ පිරිවැය එමගින් ලැබෙන ප්‍රතිලාභවලට සාපේක්ෂව අඩු විය යුතුය.

පාලනය කිරීමේදී වර්යාත්මක බලපෑම්

- සංවිධානයේ මානව සම්බන්ධතා පළවූ වී ඇත. මන්දයත් මිනිසුන් ඕනෑම හේතුවක් නිසා පාලනයට විරුද්ධ විය හැකි බැවිනි
- මූලපිරීම/ ආරම්භය සහ නිර්මාණශීලීත්වය මැඩපැවැත්වීම - මෙය මානව ශක්‍යතාවය උග්‍ර ප්‍රයෝජනයට හේතු වන අතර, දුර්වල අභිප්‍රේරණය සහ චිත්ත ධෛර්යය ද ඇතිකරයි
- යටත් නිලධාරීන් තුළ හිතියේ හැඟීමක් ඇති කිරීම - ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල නොවීම සඳහා දඩ මුදල් ද දඬුවම් ආදිය පැනවීම නිසා මෙම තත්ත්වයන් ඇති විය හැක
- මිනිසුන්ගේ අවම ක්‍රියාකාරීත්වය/ කාර්යසාධනය - මෙය සෘණාත්මක පාලනයේ ප්‍රතිඵලයකි. පාලක ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල වීම සඳහා මිනිසුන් අවම වැඩක් කරන අතර සාමාන්‍යයෙන් ප්‍රමිතියෙන් ඉක්මවා යෑමට උත්සාහ නොකරයි .

පසුගිය විභාග ප්‍රශ්න

2022 - ජනවාරි විභාගය

1.15 උපායමාර්ගික පාලනය සහ මෙහෙයුම් පාලනය අතර ඇති වෙනස්කම් දෙකක්(02) සඳහන් කරන්න.

03 වන ප්‍රශ්නය

වර්තමානයේදී සංවිධානයක් කළමනාකරණය කිරීම වඩාත් අභියෝගාත්මක කාර්යයකි. රටතුළ පවත්නා ආර්ථික සහ දේශපාලන තත්ත්වය මෙන්ම ලෝක ආර්ථිකයේ අස්ථාවරත්වය හේතුකොටගෙන වෙළෙඳපොළ ඉතා ගතික (dynamic) වී ඇත. වෙනස්වන වෙළෙඳපොළ තත්ත්වයන්ට අනුවර්තනය වීමට කළමනාකරුවන්ට හැකිවිය යුතු අතර, ප්‍රමාණවත් පාලනය සමඟ ව්‍යාපාරය අපේක්ෂා කළ පරිදි ක්‍රියාත්මක වේද යන්න ඇගයීමට ඔවුන්ට හැකිවිය යුතුය.

ඔබ විසින් කළ යුතු දෑ:

- (a) වර්තමානයේදී ශ්‍රී ලංකාව තුළ කළමනාකරුවන් මුහුණදෙන අභියෝග දෙකක්(02) **පැහැදිලි කරන්න.** (ලකුණු 04)
- (b) ජපන් කළමනාකරණ ශෛලිය සහ සම්ප්‍රදායික (බටහිර) කළමනාකරණ ශෛලිය අතර ඇති වෙනස්කම් දෙකක්(02) **හඳුනා දක්වන්න.** (ලකුණු 02)
- (c) **සංවිධානයකට පාලනය වැදගත් වන්නේ ඇයිදැයි සන්නට හේතු දෙකක්(02) පැහැදිලි කරන්න.**

(ලකුණු 04)
(මුළු ලකුණු 10)

*Thank
you*

JMC vLearning
"your virtual learning partner"

